

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obo/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014897684
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9014897684.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte z predsedníčky Dr. Ľubomíry Kúdelovej a členov JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v právnej veci žalobcu JUDr. Vladimír Nosko, so sídlom SNP 33, 990 01 Veľký Krtíš, správca konkurznej podstaty úpadcu Pivovar Úrpín BB, s. r. o., so sídlom Lesnícka 12, Slovenská Ľupča, IČO: 36 012 505 zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Tonhauserom, so sídlom Námestie SNP 17, Banská Bystrica proti žalovanému GASTROFIT, s. r. o., so sídlom Bernolákova 29, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 36 001 988, zastúpenému advokátom JUDr. Emilom Vaňkom, so sídlom Sládkovičova 2, 960 01 Zvolen, IČO: 37 897 951 o určenie neúčinnosti právneho úkonu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. októbra 2013 č. k. 52Cbi/75/2004-86, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. októbra 2013 č. k. 52Cbi/75/2004-86 v napadnutej časti z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že konanie o určenie, že popísané zariadenie patrí do konkurznej podstaty úpadcu zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanému priznal trovy konania vo výške 135,76 Eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca si uplatnil nárok na určenie, že Kúpna zmluva č. 16/2002 uzatvorená dňa 02. augusta 2002 /ďalej len „kúpna zmluva“/ uzatvorená medzi predávajúcim Pivovar Úrpín BB, s. r. o., Slovenská Ľupča a kupujúcim GASTROFIT, s. r. o., Banská Bystrica o prevode vlastníctva k technologickým zariadeniam, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná a popísané zariadenie patrí do konkurznej podstaty úpadcu.

Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa 18. augusta 2003 uznesením 36K 202/02 bol na majetok dlžníka Pivovar Úrpín BB, s. r. o. úpadcu vyhlásený konkurz. Pri zisťovaní majetku úpadcu správca konkurznej podstaty zistil, že dlžník uzatvoril so žalovaným kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol predaj technologického zariadenia špecifikovaného v žalobe, ktorého kúpna cena bola stanovená na sumu 336

854 Sk bez DPH /11 181,50 Sk/. Zaplatenie ceny sa malo realizovať na podklade faktúry vystavenej predávajúcim /úpadca/, pričom k reálnemu plneniu nedošlo, ale fakturovaná cena bola započítavaná cez pokladňu oproti faktúram vystaveným žalovaným na platenie nájomného. Podľa žalobcu išlo o účelové konanie so snahou ukrátiť veriteľa. Poukázal na prepojenie medzi spoločnosťami, a to kapitálovo a konateľom nadobúdateľa technologických zariadení i úpadcu je Mgr. Pavol Čupka, ktorý je tiež konateľom úpadcu. Ide o zrejme personálne a kapitálové prepojenie. Technológie, ktoré prešli na základe odporovanej kúpnej zmluvy do vlastníctva žalovaného, boli následne prenajímané úpadcovi. Svoj nárok oprel o ust. § 15 ods. 4 písm. c/, ods. 5 ZKV.

Krajský súd uznesením zo dňa 14. novembra 2007 uznesením č. k. 52Cbi/75/2004-59 konanie prerušil do právoplatnosti konania vo veci sp. zn. 52Cbi/89/2003 o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, ktoré môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní.

Podaním zo dňa 02. apríla 2008 vzal žalobca v časti žalobu späť a navrhol v tejto časti konanie zastaviť.

Súd v konaní pokračoval po právoplatnosti konania vedeného pod sp. zn. 52Cbi/89/2003.

Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že kúpna cena technologických zariadení bola vyčíslená vo výške 441 330 Sk vrátane DPH zo zostatkovej hodnoty a vyfakturovaná faktúrou č. 441275. Tvrdenie žalobcu o neprimeranosti ceny považuje za nepodložené. Kúpnu cenu žalovaný zaplatil, o čom svedčí doklad č. 490 z 27. 08. 2002, výdavkový pokladničný doklad žalovaného č. 186/02. Výdavkový doklad č. 1.463, ktorý predložil žalobca ako dôkaz o započítaní za faktúru 2002/107 vystavenú žalovaným na základe nájomnej zmluvy č. 1/2000, ktorou bol fakturovaný prenájom technologických zariadení na výrobu piva, je dokladom za zaplatenie prenájmu úplne iných vecí, ktoré žalovaný prenajímal žalobcovi už od roku 2000. Podľa žalovaného žalobca svoje tvrdenia nepreukázal, naopak, žalovaný preukázal zaplatenie kúpnej ceny. Ďalej uviedol, že v čase, keď došlo k uzavretiu predmetnej kúpnej zmluvy, bola jediným konateľom žalovaného Ing. Zdenka Valová a jediným konateľom úpadcu bol Mgr. Pavol Čupka, teda nešlo o personálne ani majetkové prepojenie, pretože spoločníkmi žalovaného boli Ing. Valová a s. r. o. MIŽETEK.

Vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby žalobcom, súd v tejto časti konanie zastavil.

Súd vo veci pojednával dňa 14. 10. 2013 bez ospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu žalobcu podľa § 101 ods. 2 O. s. p. a vykonal dokazovanie výsluchom zástupcu žalovaného, listinnými dôkazmi a zistil, že krajský súd uznesením zo dňa 18. augusta 2003 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu a ustanovil správcu konkurznej podstaty.

Z kúpnej zmluvy zistil, že jej predmetom bol predaj technologického zariadenia, ktorého charakteristika a súpis je uvedený v prílohe kúpnej zmluvy. Kúpna cena bola dohodnutá v sume 336 854 Sk bez DPH s tým, že je splatná na základe faktúry vystavenej predávajúcim, a to bankovým prevodom alebo k rukám predávajúceho.

Dňa 03. augusta 2002 boli na základe protokolu o odovzdaní a prevzatí veci hnuťelné veci, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy odovzdané žalovanému a faktúrou č. 441275 bola vyfakturovaná kúpna cena so splatnosťou 12. augusta 2002. Podľa príjmového pokladničného dokladu z 27. augusta 2002 úpadca prijal od žalovaného sumu 414 330 Sk za faktúru č. 441275.

Podľa nájomnej zmluvy č. 011/2002 zo dňa 03. augusta 2002 predloženej žalobcom, žalovaný prenajímal žalobcovi opakovane mesačne hnuťelné veci /technologické zariadenie - na výrobu chleba a pečiva/ podľa špecifikácie v prílohe č. 1 nájomnej zmluvy. Nájomca sa zaviazal za predmet nájmu platiť nájomné 8 000 Sk mesačne bez DPH. Súčasťou tejto zmluvy bola príloha č. 1, v ktorej je uvedený súhrn prenajímaného hmotného investičného majetku, išlo o majetok, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy č. 16/2002 z 02. 08. 2002. Podľa dodatku č. 2 k nájomnej zmluve sa nájomca zaviazal, že za predmet nájmu zaplatí nájomné 120 000 Sk ročne bez DPH. Dodatok nadobudol účinnosť dňa 01. 01. 2003.

Podľa dodatku č. 3 k nájomnej zmluve si zmluvné strany dohodli nájom na dobu určitú do 31. júla 2007. Faktúrou č. 2002/107 žalovaný fakturoval žalobcovi nájom za november 2002 vo výške 405 900 Sk vrátane DPH, a to na základe nájomnej zmluvy zo dňa 01. 10. 2000 a dodatku č. 3 z 02. 07. 2002 a priložil príjmový a výdavkový pokladničný doklad na sumu 405 900 Sk s účelom platby faktúra č. 2002/107. Nakoľko uvedená faktúra nie je predmetom konania, súd sa ňou nezaoberal.

Súd pri posudzovaní nároku vychádzal z ust. § 15 ods. 1, 4 písm. c/ a § 15 ods. 5 ZKV a nemal za preukázané kapitálové prepojenie úpadcu a žalovaného.

Návrh na výsluch svedkýň súd zamietol, nakoľko obe svedkyne boli vypočuté v konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici sp. zn. 52Cbi/89/2003 o vylúčení veci z konkurznej podstaty. V tomto konaní boli kúpne zmluvy vyhodnotené ako platné.

Pri rozhodovaní súd vychádzal aj z rozhodnutia o odvolaní sp. zn. 4Obo/44/2012, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok 5Cbi/89/2003. Súd mal na tomto základe za zistené, že žalobcovi sa nepodarili preukázať skutočnosti, ktoré tvrdil v žalobe o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, a to, že nikdy nedošlo k reálnemu plneniu žalovaným, že by došlo k ukráteniu veriteľov úpadcu, ani kapitálové a personálne prepojenie. Súd nemal tiež za preukázané, že nárok na určenie neúčinnosti zmluvy spĺňa predpoklady podľa § 15 ods. 4 písm. c/ ZKV, preto žalobu v časti určenia, že kúpna zmluva č.16/2002 z 02. 08. 2002 uzatvorená medzi úpadcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná, zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalobca podal proti zamietavej časti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 23. novembra 2013, ktoré odôvodnil tým, že rozhodnutie a jeho zdôvodnenie nemá bez ďalšieho dokazovania oporu v predložených dôkazoch a je v rozpore s právnou normou. Poukázal na znenie § 15 ZKV a uviedol, že odporovateľnosť vady úkonu nepostihuje neplatnosťou, pretože odporovateľný úkon sa považuje za platný. Postihuje však dôsledky právneho úkonu vo vzťahu k veriteľom dlžníka, t. j. chráni veriteľa pred situáciou, keď sa dlžník zbavuje majetku. Uviedol, že krajský súd nebral na zreteľ skutočnosti, že právne úkony boli vykonávané spriaznenými osobami, ktoré boli personálne prepojené, a ktoré majetok získali v čase, keď žalobca spĺňal všetky znaky úpadku, spôsob platenia kúpnej ceny v hotovosti vyvoláva opodstatnenú obavu, či došlo reálne k zaplateniu kúpnej ceny a to z ohľadom na to, že žalovaný si od žalobcu peňažné prostriedky požičiaval ako aj spätný prenájom vecí žalobcovi po prevode vlastníckeho práva. V tejto súvislosti poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky /ZSP č.47/2005/. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

Žalovaný sa k odvolaniu doručenému 13. 12. 2013 písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal vec ako súd odvolací /§ 10 ods. 2/ podľa § 212 ods. 1 a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobu v časti o určenie neúčinnosti vyšpecifikovaných právnych úkonov - kúpnych zmlúv týkajúcich nehnuteľností uzavretých medzi žalobcom a žalovaným, zamietol.

Z obsahu odvolania vyplýva, že žalobca nesúhlasil s odôvodnením rozsudku, pretože zdôvodnenie nemá bez ďalšieho dokazovania oporu v predkladaných dôkazoch.

Priebeh pojednávania pred súdom prvého stupňa je možné zistiť zo zápisnice o pojednávaní /na l. č. 82/. Podľa ustanovenia § 118 ods. 1 O. s. p. po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania.

Po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov konania je možno považovať za zhodné, ktoré významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú

vykonané a ktoré s dôkazov súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli /§ 118 ods. 2 O. s. p./.

Ak sa pojednávanie neodrokuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu po právnej stránke veci. Na záver súd vyhlási dokazovanie za skončené /§ 118 ods. 4 O. s. p./.

V predmetnej veci súd nariadil pojednávanie na deň 14. októbra 2013, ktorého sa nezúčastnil žalobca, pretože opustil pojednávaciu miestnosť z rodinných dôvodov. Súd pojednával v jeho neprítomnosti /§ 102 ods. 1 O. s. p./. Po preskúmaní obsahu zápisnice z pojednávania vyplýva, že nebolo vykonané žiadne dokazovanie a priebeh pojednávania nezodpovedá úprave procesného postupu podľa § 117, § 118 O. s. p. a ustanoveniam § 122, § 123, § 125, § 129 ods. 1, § 132 O. s. p. o vykonávaní dôkazov. Z obsahu zápisnice o pojednávaní vyplýva, že súd nevykonával dôkaz listinami v súlade s § 129 O. s. p., ani to, že by vykonával výsluch žalovaného, hoci to v rozsudku uvádza, pretože za výsluch účastníka konania nemožno považovať prednes zástupcu účastníka na pojednávaní. Bez riadneho vykonania dôkazov nie je možné hodnotiť takéto dôkazy podľa § 132 O. s. p., nie je možné riadne zistiť skutkový stav veci a následne správne právne vec posúdiť. Týmto postupom bolo porušené právo účastníkov konania na spravodlivý proces.

Podľa § 123 O. s. p. účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy, ako aj ku všetkým dôkazom, ktoré vykonali. Toto právo sa realizuje tak, že predseda senátu spravidla bezprostredne po vykonaní každého dôkazu umožní účastníkom, aby sa k nemu vyjadrili a uviedli všetko, čo považujú pri hodnotení vykonaného dôkazu za významné. Procesnú možnosť účastníka vyjadriť sa k vykonanému dôkazu musí súd vytvoriť účastníkovi už v rámci dokazovania /t. j. pred jeho skončením/. Zo zápisnice o pojednávaní nevyplýva, že súd na pojednávaní riadne vykonával dokazovanie a následne vytvoril účastníkom procesnú možnosť k vykonaným dôkazom sa vyjadriť podľa § 123 O. s. p. a realizovať z tohto ustanovenia vyplývajúce procesné oprávnenia účastníka konania.

Zo spisu vyplýva, že žalobca si uplatnil právo na určenie, že kúpna zmluva č. 16/2002 zo dňa 02. 08. 2002 je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná a svoj nárok odôvodnil podľa § 15 ZKV. Keďže súd nevykonával dokazovanie v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, je preto predčasný záver súdu, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať skutočnosti tvrdené v žalobe.

Zo spisu vyplýva, že na žalobcu bol vyhlásený konkurz uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24 K 371/01 dňa 03. novembra 2003.

Podľa § 15 ods. 1 ZKV konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhaný alebo ak už bol uspokojený.

Odporovateľnosť ako inštitút konkurzného práva zakladá nárok žalobcu domáhať sa určenia neúčinnosti právneho úkonu, ktorým úpadca /predtým dlžník/ ukrátil svoj majetok patriaci do konkurznej podstaty. Ide o vyhlásenie neúčinnosti tohto úkonu vo vzťahu k podstate, nie však o vyslovenie jeho neplatnosti.

Odporovateľné sú teda tie úkony, ktoré úpadca ešte ako dlžník vykonával v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu za podmienky, že ide o preukázateľný úmysel ukrátiť veriteľov, a že tento úmysel bol známy tomu, kto mal prospech z úpadcovho odporovateľného úkonu, teda podstatou je úmysel ukrátiť veriteľa, ako i za podmienky, že ide o ukrátenie úpadcovho majetku v prospech osôb blízkych úpadcovi /predtým dlžníkovi/. Základnými predpokladmi úspešnosti takéhoto nároku /odporovacia žaloba/ je včasné uplatnenie a úmysel ukrátiť majetok úpadcu tak, ako je vyššie uvedené.

Ustanovenie § 15 ZKV je ustanovením ochraňujúcim veriteľov, ktoré je preto potrebné i v tomto smere vykladať a je vždy dôležité zistiť, či došlo alebo nedošlo k ukráteniu konkurzného veriteľa vykonaným

resp. napadnutým právnym úkonom a úlohou súdu je dôsledne skúmať či došlo k naplneniu predpokladov podľa uvedeného ustanovenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. rozsudok v bode 1/ a 3/ výroku ako vecne správny potvrdil a v prevyšujúcej časti v bode 2/ podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.